

Koncepcje wolności i państwa wśród wybranych przedstawicieli Austriackiej Szkoły Ekonomicznej

Streszczenie

Niniejsza rozprawa jest próbą analizy pojmowania dwóch kluczowych kategorii w naukach społecznych - wolności i państwa - wśród reprezentantów jednej z najbardziej wpływowych szkół ekonomicznych. Zakres obszaru badawczego oraz dorobek przedstawicieli Austriackiej Szkoły Ekonomicznej znacznie przekraczał sferę nauk ekonomicznych i poruszał problemy będące przedmiotem badań nauk społecznych, a szczególnie politologicznych.

We wprowadzeniu przedstawione zostaną cele, hipotezy i metody badawcze użyte w rozprawie. Celem pracy jest poszerzona analiza oraz interpretacja kategorii wolności i państwa w dorobku teoretycznym wybranych przedstawicieli Austriackiej Szkoły Ekonomicznej a zwłaszcza odmienne podejście do egzegezy tych fundamentalnych pojęć w naukach społecznych. Pomimo zgodności przedstawicieli Austriackiej Szkoły Ekonomicznej co do nieefektywności interwencjonizmu oraz socjalizmu nie istniała wśród nich zgoda wobec jednolitego rozumienia kategorii państwa i wolności. Niniejsza rozprawa ma odpowiedzieć na pytanie, jakie czynniki wpłynęły na kształtowanie się odmiennych koncepcji wolności wśród reprezentantów Szkoły Austriackiej. Kolejnym pytaniem wymagającym odpowiedzi jest problem zasadności istnienia państwa lub jego odrzucenia w koncepcjach wypracowanych przez reprezentantów ASE, a także jakie przesłanki wpłynęły na późniejszych przedstawicieli Austriackiej Szkoły Ekonomicznej, które spowodowały odejście od koncepcji ograniczonego i minimalnego leseferystycznego państwa. Reprezentantów ASE różniło podejście do utilitaryzmu, a konkretnie etyczne rozważania na temat implikacji wynikających z utilitarnych założeń oraz stosunek do możliwości poznania prawa naturalnego. Późniejsza generacja badaczy odchodziła od klasycznej koncepcji państwa, jako nocnego stróża, przechodząc do bardziej utopijnych, antypaństwowych koncepcji porządku społecznego i ekonomicznego. W niniejszej rozprawie autor posłużył się podejściem interpretatywnym, analizą treści i metodą hermeneutyczną. Autor przeprowadził także wywiady z czołowymi, aktywnymi przedstawicielami Szkoły Austriackiej.

Rozdział pierwszy poświęcony jest interpretacji oraz analizie *Zasad ekonomii* Carla Mengera. Wydanie niniejszej pracy w roku 1871 jest początkiem Szkoły Austriackiej. Następnie autor rozprawy omawia czym jest indywidualizm metodologiczny oraz analizuje i interpretuje

teorię i metodę prakseologiczną, która wyróżnia Szkołę Austriacką od innych szkół. Autor w rozdziale pierwszym omawia również terminy liberalizm oraz libertarianizm.

Rozdział drugi poświęcony jest analizie i interpretacji koncepcji wolności wśród wybranych przedstawicieli Szkoły Austriackiej. Rozdział ten przedstawia racjonalno-utilitystyczną koncepcję Ludwiga von Misesa, w której wolność jest kategorią społeczną wolną od rozważań na tematy etyczne. Następnie autor analizuje koncepcję wolności Murraya Rothbarda, w której to amerykański filozof odrzucił utylityzm Misesa. Rothbard poszerzył koncepcję wolności o etykę prawa naturalnego. W kolejnym podrozdziale zinterpretowana zostanie koncepcja wolności Hansa-Hermanna Hoppe, która bazuje na etyce argumentacji. Następnie autor omawia koncepcje wolności u Llewellyna Rockwella, Marka Thorntona i Waltera Blocka.

W trzecim rozdziale autor omawia koncepcję państwa minimalnego (minarchizmu), której zwolennikiem był L. von Mises. Następnie przedstawiona zostanie krytyka państwa, jaką dokonali M. Rothbard oraz H-H. Hoppe. Przedstawiony zostanie także stosunek reprezentantów Szkoły Austriackiej do demokracji. W kolejnym podrozdziale omówiona została koncepcja anarchokapitalizmu, w którym to systemie politycznym, społecznym i ekonomicznym wszystkie funkcje państwa przejmą organizacje prywatne, działające na zasadach dobrowolności zawierania umów.

Rozdział czwarty z kolei omawia relacje pomiędzy teorią Szkoły Austriackiej a praktyką polityczną. W niniejszym rozdziale autor udowadnia ważność rewizjonizmu historycznego w kształtowaniu koncepcji wolności i państwa. Przedstawiony zostaje także wpływ wojny na rozrost władzy państwa i ograniczenie wolności. Następnie autor przeanalizuje krytykę autorstwa reprezentantów Szkoły Austriackiej odnośnie określonych polityk publicznych na przykładzie wydarzeń o charakterze historycznym. Rewizji zostanie poddana m.in. wojna secesyjna, I wojna światowa, „wielki kryzys” z 1929, II wojna światowa, czy polityka amerykańska i radziecka w czasie ładu zimnowojennego.

W podsumowaniu omówione zostaną najważniejsze wnioski pracy oraz autor przedstawi opinię na temat politycznej skuteczności ruchów libertariańskich.

Sporządzono

27.10.2016 r., Wrocław

Wojciech Szabaciuk

Wojtek
Szabaciuk